

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

**Kwaliteitsonderzoek en onderzoek Examinering en diplomering
bij FUNDASHION FORMA**

Opleidingsinstituut voor sociale kanstrajecten en mbo niveau 1

Plaats : Kralendijk, Bonaire
BRIN-nummer : 30LB
Datum schoolbezoek : 23 september en 17 november 2016
Rapport vastgesteld te Tilburg op 20 december 2016

Inhoud

1	Inleiding 4
2	Bevindingen 6
3	Conclusies en afspraken 11

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 23 september 2016 een onderzoek uitgevoerd bij Fundashion Forma, Opleidingsinstituut voor sociale kanstrajecten en mbo niveau 1, naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. Op 17 november 2016 heeft er een heronderzoek plaatsgevonden naar de kwaliteit van de examinering van de opleidingen mbo. Dit rapport betreft beide onderzoeken.

De conclusies van deze onderzoeken kunnen worden beschouwd als een integrale beoordeling op basis waarvan de scholen en hun besturen kunnen werken aan het consolideren en borgen van bestaande kwaliteit, alsmede gerichte maatregelen kunnen treffen om geconstateerde tekortkomingen op te heffen. De inspectie heeft over een periode van vijf jaar (2012-2016) jaarlijks op alle scholen aspecten van de kwaliteit van het onderwijs beoordeeld en volgt nauwgezet de verbeteractiviteiten.

Context

In de themarapportage van maart 2014 'Onderwijsverbetering in Caribisch Nederland' heeft de inspectie de context en de omstandigheden waaronder de BES eilanden onderwijs vormgeven, uitgebreid beschreven.

Toezichthistorie

Vanaf 2011 heeft de Inspectie van het Onderwijs jaarlijks verschillende toezichtactiviteiten uitgevoerd op de school. Na het kennismakingsgesprek in mei 2011 heeft de inspectie jaarlijks kwaliteitsonderzoeken uitgevoerd en voortgangsgesprekken gehouden tot de kwaliteit van de sociale kanstrajecten in 2013 voldeed aan de basiskwaliteit. De mbo-opleidingen voldeden nog niet geheel aan de basiskwaliteit, omdat de examencommissie van de Scholengemeenschap Bonaire (SGB) een deugdelijke examinering niet kon waarborgen. Forma verzorgt de mbo-opleidingen onder verantwoordelijkheid van SGB, die een licentie heeft voor het mbo.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestaat uit een kwaliteitsonderzoek naar het onderwijsproces en de kwaliteitsborging van de sociale kanstrajecten en het mbo niveau 1 bij Fundashion Forma. Tevens is een heronderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de examinering van de opleidingen mbo.

In 2014 stelde de inspectie vast dat zowel het instrumentarium als de afname en beoordeling van de onderzochte opleiding voldeden aan de basiskwaliteit. De diplomering voldeed niet, omdat de centrale examencommissie, die uiteindelijk verantwoordelijk is voor alle examinering op het mbo van de instelling, de kwaliteit van de examinering niet kon waarborgen. Inmiddels functioneert er op de vestiging Forma een Teamexamencommissie (TEC) die de taken van de centrale examencommissie uitvoert. De verantwoordelijkheid voor de examinering berust overigens nog steeds bij de SGB. Vanwege het nieuwe gegeven dat de kwaliteit nu door de TEC gewaarborgd kan worden heeft de inspectie een heronderzoek uitgevoerd. Daarbij is geverifieerd of er aanleiding is om over het exameninstrumentarium en over de afname en beoordeling anders te oordelen dan in 2014. Dat was niet het geval. Daarom neemt de inspectie de oordelen van dat onderzoek over.

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Analyse van documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd, te weten onder meer de jaarplanning en het jaarverslag van de TEC.
- Schoolbezoek, waarbij verschillende lessituaties in de praktijk zijn geobserveerd.
- Gesprekken met de directie en staf functionarissen en de zorgcoördinator over de kwaliteit van verschillende aspecten waaronder kwaliteitszorg en leerlingenzorg.
- Bestudering van instrumenten die de school gebruikt voor haar studentenbegeleiding en -zorg en voor haar kwaliteitszorg.
- Gesprek met een aantal leerlingen.
- Een gesprek met het onderwijsgevend personeel.
- Een gesprek met de Teamexamencommissie via skype, in aanwezigheid van beoordelaars, de adviseur van de TEC en de directeur van Fundashion Forma.
- Een eindgesprek met de unitdirectie na afloop van het schoolbezoek.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek gebaseerd op het document *De Basiskwaliteit van het Primair en Voortgezet Onderwijs in Caribisch Nederland* (Inspectie van het Onderwijs, Utrecht, maart 2011). Dit document sluit aan op het Toezichtkader po/vo 2011. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Hoofdstuk 3 geeft de conclusies en afspraken met de school weer. Hoofdstuk 4 vermeldt de visie van het bevoegd gezag.

2 Bevindingen

In dit hoofdstuk beschrijft de inspectie tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. Per kwaliteitsdomein, met uitzondering van het domein *Leerprestaties*, wordt beschreven hoe de kwaliteit zich verhoudt tot de Nederlandse inspectienormen. Deze bevindingen worden vooralsnog niet weergegeven in de vorm van een score maar in een beschrijving van de aangetroffen kwaliteit. Een definitieve inspectienormering voor de opbrengsten in Caribisch Nederland wordt nog ontwikkeld. Voor zover het kwaliteitsaspecten betreft van het gebied examinering, die al in 2014 als voldoende werden beoordeeld is de tekst van het rapport van 2014 weergegeven.

Algemeen beeld

Het onderwijs van Fundashion Forma, zowel de sociale kanstrajecten (skj) als het mbo, voldoet aan de basiskwaliteit. Sinds het behalen van de basiskwaliteit voor de skj's in 2013 heeft het team onder leiding van de directie haar onderwijs met elan verder vormgegeven. Daarnaast is de kwaliteit van de examinering en diplomering succesvol verbeterd zodat het mbo-onderwijs van de onderzochte opleiding op alle gebieden voldoet aan de basiskwaliteit.

Het team werkt volgens overeengekomen afspraken samen op een professionele wijze. Dit gegeven duidt op effectief onderwijskundig leiderschap. Een heldere onderwijskundige koers, planmatige verbetering en veel aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling van de personeelsleden heeft geresulteerd in verdere verbetering van het onderwijs en van de werkprocessen. Dit leidde ook tot voldoening en een groeiend zelfvertrouwen in het team. De cultuur bij Forma leidt er toe dat alle geledingen voortdurend bezig zijn met het verder ontwikkelen of verfijnen van de werkwijze. Speerpunten van beleid waren in de afgelopen tijd onder meer het ontwikkelen van entreeopleidingen, het opzetten van een Teamexamencommissie, het beter structureren van de studentenzorg en het afstemmen van het onderwijs op de individuele onderwijsbehoeften van de studenten. Verder heeft het onderkennen en bijsturen van gedragsproblemen een centrale plaats in de instelling. Dit is voorwaardelijk voor effectieve toeleiding van de specifieke doelgroep naar het beroepsonderwijs en de arbeidsmarkt. Net als in 2013 voldoet het onderwijs van Forma aan de basiskwaliteit op alle negen kwaliteitsaspecten. Ook de kwaliteitszorg voldoet evenals de examinering en diplomering van de onderzochte opleiding mbo. Hieronder volgt een toelichting per kwaliteitsdomein.

Toelichting

Onderwijsproces

Programma

Dit domein bestaat uit de kwaliteitsaspecten samenhang en maatwerk. Beide aspecten voldoen aan de basiskwaliteit.

Het programma van Forma bestaat uit:

- het basistraject SKJ van zes maanden
- het hoofdtraject SKJ, waarin gekozen kan worden uit:
 - verschillende opleidingen mbo, niveau 1
 - een programma ter voorbereiding op de arbeidsmarkt door middel van arbeidssimulatie (drie dagen werken en 2 dagen scholing in de instelling)

- o opleidingen mbo, niveau 1 buiten het SKJ-programma en zonder voortraject.

Het programma vormt een consistent geheel van voortraject, hoofdtraject en stage. Al in het basistraject wordt gewerkt volgens de competenties die gedurende de hele opleiding de maatstaf vormen voor reflectie en feedback. Ook is er sprake van afstemming van het programma op het niveau en de ervaring van de studenten. De directie wil bewerkstelligen dat de individuele ontwikkelingsplannen van de studenten nog meer herkenbaar zijn in de lessen.

Leren in de onderwijsinstelling

Dit domein bestaat uit de kwaliteitsaspecten didactisch handelen, leertijd en leeromgeving. Evenals in 2013 voldoen deze drie aspecten allen aan de basiskwaliteit. De lessen worden goed voorbereid en kennen een duidelijke structuur. De vaste groepsdocent is zoveel mogelijk aanwezig, evenals een vaste onderwijsassistent. Een en ander resulteert in een prettig en positief werkklimaat. Het pedagogisch handelen van de docenten is dan ook sterk. Het herkennen en bijsturen van ongewenst gedrag was dit jaar een speerpunt van beleid en dit heeft naar het oordeel van de docenten effect gehad. De leerlingen zijn voldoende betrokken bij de onderwijsactiviteiten en afwezigheid wordt actief bestreden. Wel ontstaan er af en toe onnodig wachttijden tussen de verschillende onderwijsactiviteiten. Het schoolklimaat is veilig en de voorzieningen voor het onderwijs zijn adequaat. De mogelijkheden voor beroepssimulatie in het gebouw zijn echter minimaal.

Begeleiding

Dit domein omvat de aspecten intake en plaatsing, studieloopbaanbegeleiding en zorg. Ook deze kwaliteitsaspecten voldoen. In de afgelopen jaren is geprobeerd de informatie van de studenten nog compacter en overzichtelijker te registreren. Tijdens de intake worden de studenten getoetst in verschillende vakken met behulp van genormeerde toetsen. Ook allerlei sociaalmaatschappelijke gegevens worden overzichtelijk in beeld gebracht in de zogeheten zelfstandigheidsmatrix. Bij de intake wordt al bepaald of de student reguliere, verhoogde of intensieve zorg nodig heeft. Deze indeling geeft duidelijkheid over de uitgebreidheid van de handelingsplannen. De communicatie tussen de verschillende betrokkenen (groepsdocent, onderwijsassistent, maatschappelijk werker, stagebegeleider, vakdocenten) is intensief en effectief. Ook het overleg met de casemanager van het expertisecentrum onderwijszorg (EOZ) is sterk verbeterd en is nu functioneel. De docenten krijgen ook adviezen van het EOZ over de aanpak van de zorgstudenten. De zorgdossiers zijn overzichtelijk ingedeeld.

Beroepspraktijkvorming

Ook de beroepspraktijkvorming van het mbo voldoet. De studenten krijgen stageplaatsen waar zij activiteiten kunnen uitvoeren die aansluiten bij de competenties uit de kwalificatiedossiers. Er is wekelijks overleg tussen de groepsdocent en de stagebegeleider. Wekelijks worden de ervaringen op de stage besproken, tijdens de lessen. Hierdoor kan het verband tussen het leren op het bedrijf en het geleerde op de onderwijsinstelling duidelijk worden voor de student.

Examinering

Arbeidsmarktgekwalificeerd assistent crebocode 90440, niveau 1

Exameninstrumentarium

Het instrumentarium voldoet aan de basiskwaliteit. De dekking en de cesuur voldeden al in 2013 aan de basiskwaliteit. Dat betekent dat de eindtermen in voldoende mate, op passende wijze en ook op het juiste niveau geëxamineerd worden en dat de puntentoedeling evenwichtig is. Nu voldoen ook de beoordelingswijze en de transparantie van het instrumentarium.

De beoordelingsvoorschriften zijn duidelijk en er zijn drie personen betrokken bij de beoordeling, die alle drie hun observaties noteren. Het gaat om de stagebegeleider, de docent en een externe beoordelaar uit het vak. De docent heeft een duidelijke rol in die beoordeling omdat deze overlegt met de beoordelaar over de oordelen. Dat overleg is belangrijk omdat de docent aanwezig is bij alle examens en dus een eenduidige toepassing van de beoordelingsvoorschriften kan bewaken. Formeel is er echter maar één beoordelaar die het finale oordeel velt en het beoordelingsformulier ondertekent. Het verdient aanbeveling om de rol van de tweede en derde aanwezige te formaliseren en hen onafhankelijk van elkaar te laten oordelen. Na overleg komt men dan tot een gezamenlijk oordeel.

De transparantie is verbeterd. De kandidaten weten van te voren wat hen te wachten staat en waarop zij beoordeeld worden. Voor de beoordelaars is er een duidelijke instructie.

Afname en beoordeling

Ook de afname en beoordeling voldoen. Het examen bevat werkzaamheden die de kandidaat in de dagelijkse beroepspraktijk moet uitoefenen en er is een duidelijk verband met het kwalificatiedossier. De proeve wordt afgenomen in de beroepspraktijk en de beoordelaar is ook afkomstig uit de beroepspraktijk. De aanwezigheid van drie beoordelaars met een duidelijke instructie waarborgen de afname voldoende.

Diplomerings

De diplomering voldoet aan de basiskwaliteit. Dit aspect bestaat uit de onderdelen Besluitvorming examinering en Verantwoordelijkheden examencommissie. Beide onderdelen voldoen aan de eisen.

De diplomering voldeed in 2014 niet, omdat de centrale examencommissie van de Scholengemeenschap Bonaire waaronder het mbo van Fundashion Forma ressorteert, de kwaliteit van de examinering niet kon waarborgen. Inmiddels functioneert er bij de vestiging Forma een Teamexamencommissie (TEC) die alle verantwoordelijkheden van de officiële examencommissie uitvoert. Omdat de TEC de taken van de examencommissie naar behoren vervult is een deugdelijke examinering en diplomering gewaarborgd.

De teamexamencommissie gaat aan de hand van een overzichtelijk plan van exameneisen na of de kandidaat aan alle verplichtingen heeft voldaan en controleert alle examendossiers, waarin de bewijzen aanwezig zijn. Al het examenwerk wordt beoordeeld op volledigheid en juistheid. Een aandachtspunt is dat tijdens de controle vaker nagegaan zou moeten worden of de beoordeling van de verschillende prestaties ook kwalitatief goed is uitgevoerd.

De commissie werkt conform de jaarplanning voldoende systematisch aan de uitvoering van de examens en de kwaliteitsbewaking. Het instrumentarium wordt vastgesteld, de afname verloopt volgens de voorgeschreven procedures die worden gemonitord en de deskundigheid van alle betrokkenen wordt planmatig bevorderd. Achteraf wordt de examinering geëvalueerd door bijwoningen van de examens en door bevraging van studenten en beoordelaars. Ook de resultaten van de theoretische examens worden geanalyseerd.

Niet alle onderdelen van de planning zijn dit jaar gerealiseerd. Zo zijn niet alle geplande bijwoningen uitgevoerd en is in een enkel geval geen sprake geweest van twee beoordelaars. De proeve werd toen overigens wel uitgevoerd door een onafhankelijke beoordelaar. De commissie heeft besloten vanaf heden nog uitsluitend te examineren volgens het vierogenprincipe. Verder is er een handboek examens in ontwikkeling, waarin alle (reeds bestaande) procedures worden opgenomen. De commissie wil voorts de deskundigheid van alle examinatoren tevoren controleren en aan de hand van een checklist de bijwoningen nog meer structureren.

De TEC heeft een jaarverslag vastgesteld, waarin zij zich verantwoordt over haar taken, verantwoordelijkheden, activiteiten en deskundigheid. Ook worden de doelstellingen van de TEC geëvalueerd, onder meer naar aanleiding van evaluatie van de examenprocessen en worden verbeteracties beschreven. De inspectie merkt op dat een analyse van de opbrengsten van de examinering ontbreekt. Zo'n analyse zou minimaal het slagingspercentage moeten omvatten en het succes op de verschillende domeinen of onderdelen van het beroepsgerichte deel, het Nederlands en het rekenen.

De inspectie vermeldt nog een aandachtspunt. Bij het afnemen van proeves in de beroepspraktijk krijgt niet elke kandidaat dezelfde opdracht. De examencommissie controleert de geschiktheid van de opdrachten pas achteraf. Hierdoor was niet gewaarborgd dat aan alle kandidaten even zware eisen gesteld worden. Inmiddels is dit euvel verholpen. Bij de examinering van de entreeopleiding die vanaf dit jaar is afgenomen vindt de goedkeuring van de proeves vooraf plaats en kan vastgesteld worden of de opdracht gepast is gezien het kwalificatiedossier en de doelgroep.

Opbrengsten

Voor de opbrengsten zijn voor Caribisch Nederland nog geen normen bepaald. We kunnen echter de resultaten van de beide opleidingen waarvoor studenten reeds zijn gediplomeerd wel het jaarresultaat en het diplomaresultaat bepalen en dit vergelijken met de normen die voor Europees Nederland zijn vastgesteld. De opbrengsten van de beide opleidingen van Forma voldoen daar ruimschoots aan.

opleiding	crebo-code	niveau	leerweg	jaar-resultaat	diploma-resultaat	vergelijking met norm EN
Arbeidsmarkt gekwalificeerd assistent	90440	1	bol	91	93	Voldoet
Horeca assistent	90660	1	bol	93	93	Voldoet

Kwaliteitsborging

De kwaliteitsborging voldoet aan de basiskwaliteit. De sturing is goed. Op basis van systematische evaluaties worden relevante prioriteiten gesteld in het zogeheten Ontwikkelingsplan Opleidingsinstituut Forma. Hiervan worden specifieke doelstellingen afgeleid en vastgesteld in de verschillende 'Doelendocumenten'. Belangrijker dan deze plannen is het gegeven dat de directie zorgt voor veel draagkracht voor de gekozen koers. Het team ervaart ook professionele ruimte en waardering, waardoor men duidelijk gemotiveerd is.

Het management heeft scherp zicht op alle relevante aspecten van de kwaliteit van haar onderwijs. Dit komt enerzijds door intensief onderling overleg en anderzijds door systematische evaluaties van de kwaliteit. Belangrijk hierbij is dat het kwaliteitshandboek voorziet in een duidelijke systematiek voor het bepalen van de kwaliteit en tevens is er een duidelijke maatstaf voor de eisen die de instelling stelt aan haar kwaliteit.

Forma heeft de afgelopen jaren bewezen verbeteringen succesvol te kunnen realiseren. Niet alleen een duidelijke koers, concrete doelen en een goede monitoring dragen hieraan bij, ook belangrijk is dat verantwoordelijkheden duidelijk zijn belegd en werkprocessen goed zijn gestructureerd.

Forma onderhoudt een intensieve dialoog met alle

ketenpartners. Naleving wettelijke vereisten

Fundashion Forma voldoet aan de wettelijke vereisten, voor zover die zijn onderzocht.

3 Conclusies en afspraken

Onderwijskwaliteit

Net als in 2013 voldoet het onderwijs van Fundashon Forma, Opleidingsinstituut voor sociale kanstrajecten aan de basiskwaliteit. Nu voldoet ook de kwaliteit van de examinering en diplomering van de onderzochte opleiding aan de basiskwaliteit.

Naleving

Er zijn geen tekortkomingen geconstateerd in de wettelijke vereisten, voor zover deze zijn gecontroleerd.

Vervolgtoezicht

De inspectie heeft geen redenen om het toezicht met de huidige intensiteit van twee bezoeken per jaar te blijven uitvoeren. De school zal eens per jaar worden bezocht, het ene jaar in de vorm van een voortgangsgesprek over de schoolontwikkeling, het andere jaar met een kwaliteitsonderzoek.

Het eerstvolgende kwaliteitsonderzoek vindt plaats in 2018. De inspectie beoordeelt dan ook (in het voorjaar) de examinering en diplomering opnieuw.